

S. Sayısı : 165

Kıyıların ışıklanması ve işaretlenmesi kaidelerinin birleştirilmesi hakkında Lizbonda toplanan konferans kararlarının tasdikine dair kanun lâiyhası ve Hariciye ve İktisad encümenleri mazbataları (1/387)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Müdürlüğü

Sayı: 6/161

14 - I - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1930 yılında Lizbon'da «Kıyıların ışıklanması ve işaretlenmesi kaidelerinin birleştirilmesi konferansı» mukarreratına iltihaka dair İktisad vekilligine hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 4 - I - 936 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

İ. İnönü

Mucib sebepler lâiyhası

Denizeiliğin en iptidaî devirlerinden beri kıyı işaret ve ışıkları deniz yolculuklarının en önemli yardımcı olmuşlardır. Her memleket kıyılarını mümkün merteye sık ışık ve işaretlerle çevirerek gerek kendi denizcilerine ve gerekse de sularından geçen yabancı denizcilere azamî selâmet teminine gayret etmektedir. Ancak her memleket kıyılarının ayrı ayrı usullerle işaretlenmesi ve ışıklanması arsulusal denizeilik sahasında çok büyük mahzurlar ve hatta tehlikeler doğurmak suretile esas gayeden uzaklaşmakta idi.

Bu tehlikeyi gören Milletler Cemiyeti münakalât ve transit teşkilâtı kıyıların işaretlenmesi ve ışıklanması için teknik bir komite teşkil ederek bu işlere dair kaidelerin birleştirilmesi ve arsulusalallaştırılması işine memur etmiştir.

Komite tetkikatını bitirdikten sonra münakalât ve transit teşkilâtı 1930 yılı birinci teşrininde Lizbonda arsulusal bir konferans toplanmış ve konferans bu kanunun mevzuunu teşkil eden kararı vermiştir.

1 — Deniz işaretlerine dair anlaşma :

Bu anlaşma ve talimatname gerek hava ve gerek med ve ezir vaziyetlerine dair ve gerekse de liman ve mühim geçit yerlerinde kıyı istasyonlarından gemilere verilecek işaretleri arsulusal bir usule tâbi tutmaktadır.

Karadeniz gibi çok hırçın bir denizde kıyısı olan ve Kara ve Akdeniz boğazları gibi arsulusal denizyolları üzerinde bulunan memleketimizin gerek hava vaziyetlerine ve gerekse de giriş ve çıkışlara dair işaretleri vermek suretile denizeilik alâmetini temin etmesi arsulusal denizeiliğe karşı olan en birinci vazifelerinden birini teşkil eder. Bu yüzden bu işaretleri tesbit eden mukavelelere iltihak suretile bunun arsulusal ölçüde bildirilmesi gerekmektedir. Esasen Karadeniz boğazındaki işaret istasyonumuz da halen bu işaretleri tatbik etmektedir.

2 — Normal yerlerinde bulunmayan bekçili fener dubaları hakkında anlaşma ve talimatname:

Denizeilikte her hangi bir ışık veya işaretin bir mâna ifade edebilmesi için haritadaki mevki-

inin çok sarıh olarak bilinmesi lâzımdır. Binaenaleyh her ne sebeple olursa olsun hakiki mevkii-nden ayrılan bir fener dubasının, kendisinden istikamet veya mevkî tayin edecek bir gemiye, mevkîinin yanlış olduğunu bildirmesi lâzımdır. Mevzubahs anlaşma ve talimatına bu hallerde fener dubalarının çekecekleri işaretleri tesbit etmekte olduğundan bu anlaşmaya iltihak suretile memleketimizin de bu arsulusal emniyet sistemine girdiği denizeilik âlemine bildirilmiş olacaktır.

3 - Fener ve radyofarlar hakkında tavsiyeler :

Kıyılara inen denizciler gördükleri ışıkların pırıldamasından ve renklerinden bir çok mânalar istihrağ ederler. Bu mânaların her memleket kıyısında aynı olmasını temin için Lizbon konferansı Devletlere, büyük kıyır fenerlerinde aneak beyaz ışık kullanılması, diğer renklerdeki ışıkların liman ve geçitlere inhisar ettirilmesi, sabit ve husufu veya muhtelif renkte ışıkların kullanılması ve ışıkların pırıldamasında muayyen bir sistem tatbiki gibi bir çok tavsiyelerde bulunmuştur.

Kıyılarımızda kurulmakta olan fenerlerin bu tavsiyelere uygun olması, arsulusal denizeiliğe karşı yüklendiğimiz vazifelerden birini teşkil etmekte olduğundan bu vesayanın da kabul ve tatbiki çok önemlidir.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye encümeni

Karar No. 18

Esas No. 1/387

18 III - 1936

Yüksek Reisliğe

1930 yılında Lizbon'da « Kıyıların ışıklanması ve işaretlenmesi kaidelerinin birleştirilmesi » konferansı mukarreratına iltihaka dair İktisad vekilliğince hazırlanarak İera Vekilleri Heyetinin 4 - I - 1936 tarihli kararile Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kamu lâyihası, bu kere Başvekâletin 14 kâmunusani 1936 tarihli ve 6/161 sayılı tezkeresine ilişik olarak encümenimize havale edilmiş olmakla okundu ve görüşüldü.

Deniz ticareti ve umumiyetle gemi yolenluğu hususunun yeknesak ve tehlikeden salim bir şekilde tanzimini temin eyleyen işbu mukarrerata iltihakımız encümenimizce dahi tasvib ve kamu

lâyihası kabul edilmiş olmakla havalesi mucibin ce İktisad encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye E. Reis	M. M. Na.	Kâtib
Trabzon	Kastamonu	Kastamonu
Hasan Saka	Ş. İdem	Ş. İdem
Diyarbakir	İzmir	Antalya
Z. M. Alsan	Halil	Dr. C. Tanca
Kars	Bolu	Manisa
M. Akpuz	H. Cemil	Hikmet Bayır
Tokad		
N. Poroy		

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisad encümeni
Karar No. 21
Esas No. 1/387

24 - IV - 1936

Yüksek Reisliğe

1930 yılında Lizbonda kıyıların ışıklanması ve işaretlenmesi kaidelerinin birleştirilmesi konferansı mukarreratına iltihaka dair İktisad vekilliğine hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 4 - I - 1936 toplantısında Yüksek Meclise sunulmasına karar verilen kanun lâiyhası ve Hariciye encümeni mazbatası encümenimize ve- rilmekle okundu ve görüşüldü.

Deniz seferlerinin tehlikesiz ve muntazam yapılabilmesi için çok iyi bir maksatla tesbit edilen bu konferans mukarreratına bizim gibi mühim bir kısmı denizle çevrili olan bir memleketin yabancı kalması doğru olamayacağı Hü- kûmetimizin bu mukarrerata iltihakı teklif eden kanun lâiyhasını encümenimiz de çok yerinde

ve muvafık bularak kabule karar vermekle Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisad En. Reisi	M. M.	Kâ.
Tekirdağ	Giresun	Niğde
Ş. Kesebir	I. Sabuncu	
Afyon	Konya	Samsun
Berç Türker	II. Dikmen	A. Tunalı
Ankara	Ankara	Eskişehir
A. Ulus	E. Demirel	E. Sazak
Maraş	Seyhan	Giresun
Kemal Kusun	Esma Nayman	M. Kılıç
Kayseri	Zonguldak	
S. Demirezen	II. Karabacak	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1930 yılında Lizbonda toplanan «Kıyıların ışıklandırılması ve işaretlenmesi kaidelerinin birleştirilmesi konferansı» mukarreratına iltihaka dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 6 - 23 ilk teşrin 1930 yılında Lizbonda toplanarak kıyıların ışıklandırılması ve işaretlenmesi kaidelerinin birleştirilmesi işini görüşen Arsiulusal konferans kararlarından olup bu kanuna bağlı bulunan:

1 - Deniz işaretlerine dair anlaşma ve talimatname,

2 - Nomal yerlerinde bulunmayan fener dubaları hakkında anlaşma ve talimatname,

3 - Fenerlerin evsafı ve radyofarlar (radiophares) hakkında tavsiyeler.
kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri gününden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun tatbikına İktisad ve Hariciye vekilleri memurdur.

4 - I - 1936

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İ. İnönü	Ş. Sarıoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Dr. T. Rüştü	P. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arıkan	A. Çelinkaya	C. Bayar
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. R. Saydam	Rana Tarhan	Muhlis Erkmen

İKTİSAD ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİ

1930 yılında Lizbonda toplanan «Kıyıların ışıklandırılması ve işaretlenmesi kaidelerinin birleştirilmesi konferansı» mukarreratına iltihaka dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Hariciye ve İktisad vekilleri memurdur.

DENİZ İŞARETLERİNE AİT ANLAŞMA

Aşağıda imzası olanlar tarafından temsil edilen Âkit Hükûmetler bazı nevi deniz işaretlerini birleştirmeğe karar verdikelerinden aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

Madde — 1

Âkit Hükûmetlerin toprakları üzerinde, salâhiyettar makamlar tarafından denizcilere, görünür işaretlerle müzeyyel talimatnamede geçen haberler veya bilgilerin verildiği bütün hallerde, bu Hükûmetlerden her biri, bu makamlar tarafından, bu hususta yalnız mezkûr talimatname hükümlerine uygun tedbirler alınmasını taahhüd eder. Bu maksatla alınması gereken tedbirler, bu anlaşmanın meriyete girmesinden itibaren iki yıl içinde takyid edilecektir.

Madde — 2

Müzeyyel talimatname hükümlerinden ancak mahalli şartlar veya fevkalâde haller yüzünden tatbik edilememeleri ve bilhassa tatbikleri yüzünden seyriseferin tehlikeye maruz kalması ihtimalinin mevcudiyeti veya yapılacak masrafların alâkadar faaliyet ile nisbetsiz bulunması şıklarında, inhiraf caizdir. Şu kadar ki talimatname hükümlerinden vaki bu gibi inhiraf lar vaziyet icabatının müsaadesi nisbetinde mahdut kalmalı. Bunlar hakkında denizcilere usulünde bilgiler verilmelidir. Bu gibi inhiraf larla talimatnamede yazılı diğer işaretler arasında karıştırılma yapılmaması için mümkün olan bütün tedbirlerin alınması gerekir.

Madde — 3

İşbu anlaşma işaret vermekle mükellef olan makamlar ile mevzubahs işaretleri kullananlar arasındaki münasebetlere dair muhtelif memleketlerde hukukun mevcut vaziyeti her ne suretle olursa olsun değiştirir mahiyette telâkki edilmemelidir.

Madde — 4

İngilizce ve Fransızca metinlerinden her ikisi de muteber olacak olan işbu anlaşma bu günkü tarihi taşıyacak ve 30 nisan 1931 (dahil) gününe kadar işbu anlaşmayı tanzim eden konferansta temsil edilmiş veya bu konferansta temsil edilmeğe davet edilmiş olan her Hükûmet adına imza edilebilecektir.

Madde — 5

İşbu anlaşmanın bir Hükûmet tarafından kabul muamelesi tasdika muallak olmaksızın imza edilmiş ise sadece imza ile, tasdik veya iltihak ile icra edilebilir.

Tasdiknameler Milletler Cemiyeti Umumî kâtipliğine verilecek ve mezkûr makam bunların verildiğini ilgili Hükûmetlere bildirecektir.

Anlaşma beş Hükûmet tarafından kabul tari-hinden itibaren 90 nci gün meriyete girecektir.

Madde — 6

1 mayıs 1931 den itibaren işbu anlaşma 4 ncü maddede istihdaf edilen Hükûmetlerin iltihakına açık bulunacaktır.

İltihaknameler Milletler Cemiyeti Umumî Kâtipliğine verilecek ve bu makam bunların alındığını ilgili Hükûmetlere bildirecektir.

Madde — 7

Anlaşmanın beşinci maddesi mucibince meriyete girmesinden sonra, müteakip her imza, tasdik veya iltihak keyfiyeti, imza tarihinden veya tasdikname veya iltihaknamenin Milletler Cemiyeti Umumî Kâtipliğince tebellüğü tarihinden itibaren 90 net günü hükmünü iera edecektir.

Madde — 8

İşbu anlaşma Âkid Hükûmetlerden her hangi biri tarafından, mezkûr Hükûmet için meriyete girmesi tarihinden itibaren yedi yıllık bir müddet sonunda feshedilebilir.

Fesih keyfiyeti Milletler Cemiyeti Umumî kâtipliğine gönderilecek bir ihbarname ile bildirilecektir. Mezkûr makam keyfiyeti dördüncü maddede istihdaf edilen bütün Hükûmetlere bildirecektir. Fesih keyfiyeti Milletler Cemiyeti Umumî kâtipliğince tebellüğü tarihinden itibaren bir yıl sonra muteber olacak ve yalnız taallük ettiği Hükûmete raci bulunacaktır.

İşbu anlaşmanın meriyete girmesi tarihinden itibaren geçecek olan her yedi yıllık devre sonunda anlaşmanın tekrar teklifi Âkid Hükûmetlerden biri tarafından istenilebilir. Diğer zamanlarda anlaşmanın tekrar teklifi Âkid Hükûmetlerin dörtte biri tarafından istenilebilir.

Madde — 9

Her Âkid Hükûmet imza, tasdik veya iltihak anında işbu anlaşmayı kabul etmekle, her sömürge, her mahmi Devlet veya hakimiyet veya mandası altında bulunan arazi bakımından hiç bir vecibe altına girmediğini beyan edebilir ve bu takdirde işbu anlaşma bu kabül beyanata mevzu teşkil eden arazi hakkında cari olmaz.

Her Âkid Hükûmet, bilâhare her hangi bir zamanda işbu anlaşmanın yukarıdaki fıkrada derpiş edilen beyanata mevzu teşkil eden arazinin her kısmında tatbikını istediğini Milletler Cemiyeti Umumî kâtipliğine bildirebilir. Bu takdirde anlaşma Milletler Cemiyeti Umumî kâtipliğini bu bildiriği almasından itibaren 90 gün sonra mezkûr bildirikte yazılı toprak hakkında cari olacaktır.

Her Âkid Hükûmetin, gerek yukarıdaki fıkrada yazılı bildirik tarihinden itibaren yedi yıllık bir devreyi müteakib ve gerek sekizinci maddede fesih keyfiyeti esnasında, her hangi müstemleke, her hangi mahmi Devlet veya hakimiyet veya mandası altındaki toprağın işbu anlaşma sınırlarından çıkarılmasını istediğini beyan edebilir. Bu takdirde iş beyanatın Milletler Cemiyeti Umumî kâtipliğince tebellüğü tarihinden bir sene sonra mezkûr ülkelerde tatbik edilmez. Bu yollu beyanat yapılmaması halinde, anlaşmanın sekizinci madde mucibince feshi, işbu maddede zikredilen topraklarda tatbikine hâlel getirmez.

Madde — 10

Âkid Hükûmetlerden her biri işbu anlaşmanın kabulünü; dördüncü maddede mezkûr Hükûmetlerden biri veya bir kaçını kabulü şartına talik edebilir.

Madde — 11

Âkid Hükûmetlerden her biri imza, tasdik veya iltihak ederken, kendisini birinci maddede yazılı taahhülle, ilişik talimatnamenin muayyen bir veya müteaddid fasılları hükümleri bakımından bağlı telâkki ettiğini beyan edebilir. Bu takdirde diğer Âkid Hükûmetlerin üzerlerine aldıkları mükellefiyetten ancak bizzat kabul ettiği vecibeler nisbetinde istifade edebilecektir.

Madde — 12

İşbu anlaşma meriyete girdiği tarihte Milletler Cemiyeti Umumî Kâtipliğince tescil edilecektir.

Aşağıda imzası bulunanlar, tasdik makamında imzalarını işbu anlaşma altına kıvrırmışlardır.

23 ilk teşrin 1930 tarihinde, Milletler Cemiyeti Umumî Kâtipliği evrak mahzeninde muhafaza edilecek ve tasdikli örnekleri dördüncü maddede yazılı bütün Hükûmetlere gönderilecek olan tek nüsha olarak Lizbonda tanzim edilmiştir.

Almanya	<i>Güstav Mayer.</i> Tasdik kaydile.
Belçika	<i>F. Urbain.</i> Tasdik kaydile.
Küba	<i>Arturo Loynaz Del Gastello.</i> Tasdik kaydile.
İspanya	<i>José Herbella Rafael Estrada.</i> Tasdik kaydile.
Estonya	<i>T. Gutman.</i> Tasdik kaydile.
Fenlandiya	<i>Sakari Tainio.</i> Tasdik kaydile.
Fransa	<i>P. H. Watier.</i> Tasdik kaydile.
Fas	<i>A. De Rouville.</i> Tasdik kaydile.
Tunus	<i>A. De Rouville.</i> Tasdik kaydile.
Yunanistan	<i>D. Rasi - Kotsicas.</i> Tasdik kaydile.
Monako	<i>Kont. C. J. H. de Bonoc.</i> Tasdik kaydile.
	İşbu imza Felemenk Şark Hindistanı, Sürinam ve Kürasaoya raei değildir.
	<i>Langelers.</i> •
	Bu imzanın Şark ve Garb Hindistan'ındaki Felemenk müstemlekeleri bakımından Felemenk Hükûmetine hiç bir veeibe yüklememesi ve tasdik kaydile.
	<i>Ernesto De Vasconcellos Mamod Norton.</i>
İsveg	<i>Eric Hagg.</i> Tasdik kaydile.

BAZI DENİZ İŞARETLERİ HAKKINDA TALİMATNAME

Bölüm : 1

Bora bildirimleri

A. Rüzgâr istikameti:

İşaretler aşağıdaki gibidir:

- 1 - Yıldız - Batı rubundan rüzgârla başlayan bora :
Gündüz : Tepesi yukarı tek mahrut.
Gece : Biri diğerinin üstünde iki kırmızı ışık.
- 2 - Kible - batı rubundan rüzgârla başlayan bora :
Gündüz : Tepesi aşağı tek mahrut.
Gece : Biri diğerinin üstünde iki beyaz ışık.
- 3 - Yıldız - Gün doğuşu rubundan rüzgârla başlayan bora :
Gündüz : Biri diğerinin üstünde tepeleri yukarıda iki mahrut.
Gece : Beyaz ışık üzerinde kırmızı ışık.
- 4 - Kible - Gün doğuşu rubundan rüzgârla başlayan bora :
Gündüz : Biri diğerinin üzerinde tepeleri aşağıda iki mahrut.
Gece : Kırmızı ışık üzerinde kırmızı ışık.

B. Fena hava, devvar fırtına veya kuvvetli bora ihtimali:

İşaretler aşağıdaki gibidir:

1 - Fena hava ihtimali:

Gündüz : Tek siyah küre.

Gece : Direk şapkasında tek kırmızı ışık.

2 - Devvar fırtına veya kuvvetli bora ihtimali:

Gündüz : Biri diğerinin üstünde iki siyah küre.

Gece : Direk şapkasma çekilmiş, ufki olarak yan yana iki kırmızı ışık.

Rüzgârın muhtemel istikameti tesbit edilir edilmez, (B) fıkrasındaki işaretin yerine (A) fıkrasındaki mukabil işaret çekilmeli veya her iki işaret aynı zamanda gösterilmelidir.

C. Rüzgâr istikametinin değişmesi

İşaretler aşağıdaki gibidir:

1 - Rüzgâr istikametinin sağa doğru (yelkovan istikametinde) değişmesi: Tek siyah sancak veya siyah üstüvane:

2 - Rüzgâr istikametinin sola doğru (yelkovan istikametinin aksine) değişmesi: Biri diğerinin üzerinde iki siyah sancak veya iki siyah mahrut. Rüzgâr istikametinin değişmesine dair işaret, rüzgârın istikametine dair olan işaretin yanına çekilecektir. Gündüz işaretlerinden birini teşkil eden iki cisim arasındaki amudi mesafe cisimlerden birinin en büyük ebadından az olmamalıdır. Amuden kurulmuş ışıklar birbirinden en az iki metre (6 ayak) ayrı bulunmalıdır.

Yukarıda yazılı işaretlerin kullanılması, lüzumlu görülen ve bilhassa Zi - ka - wei rasathanesinin Çin sahil gümrükleri deniz dairesile görüşerek hazırladığı tayfun işaretleri gibi sair işaretlerin kullanılmasına mâni olmaz.

Bölüm : II

Med ve cezir ve derinlik işaretleri

A. Med ve Cezirin amudi hareketi:

1 - Seviyenin cezre doğru inmesi.

Gündüz : Tepesi aşağıda ince mahrut.

Gece : Yeşil ışık üzerinde beyaz ışık.

2 - Seviyenin medde doğru yükselmesi.

Gündüz : Tepesi yukarıda ince mahrut.

Gece : Beyaz ışık üzerinde yeşil ışık.

ile gösterilecektir.

Mahrutun yüksekliği kaidesi kutrunun üç mislinden az olmayacaktır.

B. Su seviyesi yüksekliği:

Deniz rehberlerinde başkaca kayıd bulunmadıkça, su seviyesi yüksekliği haritaların sıfır noktasından ölçülecektir. Kabul edilen vahitler metrik sistem kullanan memleketlerde iki desimetre ve diğer memleketlerde İngiliz ayağıdır.

Vahide müsavi su seviyesi yüksekliği (2 desimetre veya sekiz ayak):

Gündüz : Tepesi yukarıda bir mahrut veya bir küre.

Gece : Yeşil veya beyaz tek ışık.

Beş vahide müsavi su seviyesi yüksekliği (Sekiz metre veya beş ayak):

Gündüz : Bir üstüvane.

Gece : Tek kırmızı ışık.

Yirmi beş vahide müsavi su seviyesi yüksekliği (5 metre veya 25 ayak):

Gündüz : Bir küre.

Gece : Tek beyaz ışık.

ile işaretlenir.

Lüzumu halinde yarım vahide müsavi (bir desimetre veya yarım ayak) su seviyesi yüksekliği aşağıdaki gibi işaretlenir:

Gündüz : Bir üstüvane,

Gece : Bir kırmızı ışık.

Bu işaretler aşağıdaki gibi çekilecektir:

Vahitleri gösteren mahrut veya küreler gerek tek amudî hat ve gerekse de iki amudî hat üzerinde tertib edilebilir. Vahidin inkisamını gösteren üstüvanî şekil, gerek aynı amudî hatta ve vahitlerin altına ve gerekse de vahitlerin teşkil ettiği amudî hattın sonuna konulabilir.

Beheri beş vahidi gösteren üstüvaneler vahitlerin teşkil ettiği hat veya hatların amudî bir hat üzerine tertip olunur. Yirmi beş vahide delâlet eden küreler en sağda amudî bir hat üzerine tertip olunur.

Sağ ve sol istikametleri içeri giren denizeye nazaran tertip olunur.

Gece işaretleri aynı kaidelere tâbidir. Med ve cezir ve derinlik işaretlerinin işbu talimatnamede anlatılan işaret sistemi yerine veya onunla beraber . . . . . semafor, şıklı mors kod'u, arşı-ulusfal işaret kitabı, telsiz telgraf veya telefon ve su seviyesinin şekiller vasıtasile gösterilmesine müsaade edilebilir.

Bölüm : III

Liman ağzları veya mühim geçitlerde gemilerin hareketlerine dair işaretler

A. Fevkalâde hallerde :

Fevkalâde haller dolayısıyla girmenin katiyetle yasak olduğu :

Gündüz : Amuden üst üste konmuş üç küre,

Gece : Amuden üst üste konmuş üç kırmızı ışık,

ile işaretlenir.

B. Tabîi hallerde :

1 - Girişin yasak olduğu :

Gündüz : Amudî hat üzerine mevzu iki küre arasında tepesi yukarıda bir mahrut.

Gece : Amudî bir hat üzerine konmuş iki kırmızı ışık arasında bir beyaz ışık.

2 - Giriş ve çıkışın yasak olduğu :

Gündüz : Amudî bir hat üzerinde mevzu yukarıdan aşağı sırasile tepesi aşağı mahrut.

Tepesi yukarıda bir mahrut ve bir küre.

Gece : Amudî bir hat üzerinde mevzuyukarıdan aşağı sırasile bir yeşil bir beyaz ve birer kırmızı ışık.

3 - Çıkışın yasak olduğu :

Gündüz : Amudî bir hat üzerine yukarıdan aşağı sırasile tepesi aşağı bir mahrut, tepesi yukarıda bir mahrut ve yine tepesi aşağı üçüncü bir mahrut.

Gece : Amudî bir hat üzerine mevzu iki yeşil ışık arasında bir beyaz ışık,

ile işaretlenir.

Bu işaretlerin, diğer liman işaretleriyle karıştırılmamaları için kâfi yüksekliğe kaldırılmaları gerektir. Şekil veya ışıklar arasındaki mesafeler tabîi olarak görülmeleri lâzımgelen mesafeden açıkça seçilebilmelerine kâfi gelmelidir.

NORMAL YERLERİNDE BULUNMAYAN BEKÇİLİ FENER DUBALARINA DAİR ANLAŞMA

Normal yerlerinde bulunmayan bekçili fener dubaları üzerindeki işaretleri birleştirmeye karar veren ve aşağıda imzaları bulunanlar tarafından temsil edilen Âkit Hükûmetler aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

Madde — 1

Âkit Hükûmetler, normal yerlerinde, bulunmayan bekçili fener dubalarına dair bağlı talimatname hükümlerini tatbik etmeği taahhüd ederler. Bu maksatla alınması gereken tedbirler işbu anlaşmanın meriyete girmesi gününden itibaren bir yıl içinde alınacaktır.

Madde — 2

İşbu anlaşma muhtelif memleketlerde, fener dubası hizmetlerinden mezkûr makamlar ile halk arasındaki münasebetlere dair muhtelif memleketlerde hukukan mevcut olan vaziyeti her hangi bir suretle değiştirir mahiyette telâkki edilmemelidir.

Madde — 3

İngilizce ve fransızca metinlerinden her ikisinde muteber olacak olan işbu anlaşma bu günkü tarihli olacak ve 30 nisan 1931 (dahil) gününe kadar işbu anlaşmayı tanzim eden konferansta temsil edilen veya konferansa çağırılan her Hükûmetin imzasına ağık bulunacaktır.

Madde — 4

İşbu anlaşmanın bir Hükûmet tarafından kabulü tasdika muallâk olmaksızın imza edilmişse sadece imza ile, tasdikle veya iltihakla olabilir.

Tasdiknameler Milletler Cemiyeti umumî kâtipliğine verilecek ve mezkûr makam bunların verildiğini ilgili memleketlere bildirecektir.

Anlaşma beş Hükûmet tarafından kabulü tarihinden itibaren geçen 90 ncr gün meriyete girecektir.

Madde — 5

1 mayıs 1931 den itibaren işbu anlaşmaya 3 ncü maddede yazılı Hükûmetler adına iltihak edilebilecektir.

İltihaknameler Milletler cemiyeti umumî kâtipliğine verilecek ve bu makam bunların alındığını ilgili Hükûmetlere bildirecektir.

Madde — 6

Anlaşmanın 4 ncü madde mucibince meriyete girmesinden sonra, müteakip her imza, tasdik veya iltihak, keyfiyeti imza tarihinden veya tasdikname veya iltihaknamenin Milletler cemiyeti umumî kâtipliğine tebelleğu tarihinden itibaren 90 ncr günü hükmünü icra edecektir.

Madde — 7

İşbu anlaşma Âkit Hükûmetlerden her hangi biri tarafından, mezkûr Hükûmet için meriyete girmesi tarihinden itibaren 7 yıllık bir müddet sonunda fesh edilebilir. Fesih keyfiyeti Milletler cemiyeti umumî kâtipliğine hitab edilecek bir ihbarname ile bildirilecektir. Mezkûr makam keyfiyeti 3 ncü maddede yazılı bütün Hükûmetlere bildirecektir. Fesih keyfiyeti ihbarnamenin Milletler cemiyeti umumî kâtipliğince tebelleğu tarihinden itibaren bir yıl sonra muteber olacak ve

yalnız taalluk ettiği Hükûmete raci bulunacaktır. İşbu anlaşmanın meriyete girmesi tarihinden itibaren geçecek olan her yedi yıllık devre sonunda anlaşmanın tekrar tetkiki Âkit Hükûmet tarafından istenebilir. Diğer zamanlarda anlaşmanın tekrar tetkiki bağışçı Hükûmetlerin dörtte biri tarafından istenebilir.

Madde — 8

Her Âkit Hükûmet imza, tasdik veya iltihak anında, işbu anlaşmayı kabul etmekle, bir veya tekml müstemleke, mahmi Devlet veya hâkimiyeti veya mandası altında bulunan arazi bakımından hiç bir vecibe altına girmediğini beyan edebilir, ve bu takdirde işbu anlaşma bu kabîl beyanata mevzu teşkil eden arazi hakkında cari olmaz.

Her Âkid Hükûmet sonradan her hangi bir zamanda işbu anlaşmanın yukarıdaki fıkrada derpiş edilen beyanata mevzu teşkil eden arazide tatbikını istediğini Milletler Cemiyeti Umumî kâtipliğine bildirebilir. Bu takdirde anlaşma Milletler Cemiyeti Umumî kâtipliğinin bildirdiği almasından itibaren 90 gün sonra mezkûr bildirikte yazılı toprakta tatbik olunacaktır.

Her Âkid Hükûmet, gerek yukarıdaki fıkrada yazılı bildiriğ tarihinden itibaren 7 yıllık bir devreyi müteakib ve gerekse 7 ne maddede yazılı fesih keyfiyeti esnasında bir veya tekml müstemleke, mahmi Devlet veya hâkimiyet veya mandası altında bulunan toprakların işbu anlaşma sınırından çıkarılması istediğini beyan edebilir; bu takdirde işbu anlaşma bu beyanatta Milletler Cemiyeti Umumî kâtipliğince tebellûğu tarihinden bir yıl sonra mezkûr topraklarda tatbik edilmez.

Bu yolda beyanat yapılmaması halinde, yedinci madde mucibince feshi işbu maddede zikredilen topraklarda tatbikına hâlel getirmez.

Madde — 9

Âkid Hükûmetlerden her biri, işbu anlaşmanın üçüncü maddede mezkûr Hükûmetlerden bir veya bir kaçının kabulü şartına talik edebilir.

Madde — 10

İşbu anlaşma meriyete girdiği tarihte Milletler Cemiyeti Umumî kâtipliğince tescil edilecektir.

Aşağıda imzası bulunanlar, tasdik makamında, imzalarını işbu anlaşma altına koymuşlardır.

23 ilk teşrin 1930 tarihinde; Milletler Cemiyeti Umumî kâtipliği evrak mahzeninde muhafaza edilecek ve tasdikli örnekleri üçüncü maddede yazılı bütün Hükûmetlere gönderilecek olan tek nüsha olarak Lizbonda tanzim edilmiştir.

Almanya	<i>Güstav Mayer.</i> Tasdik kaydile.
Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda ile Britanya İmparatorluğunun Milletler Cemiyetine ayrıca aza bulunmayan bütün kısımları	İmzamın, hâkimiyet veya manda altındaki hiç bir müstemleke, mahmi Devlet veya toprağa raci olmadığını bildiririm. <i>John Baldwin.</i>
Hindistan	İmzamın Britanya hâkimiyeti altındaki Hind Devletlerinden hiç birisine raci olmadığını bildiririm. <i>Edward Headlan.</i>
Küba	<i>Arturo Loynaz Del Gastillo.</i> Tasdik kaydile.
İspanya	<i>Jose Herbella Rafael Estrade.</i> Tasdik kaydile.
Estonya	<i>T. Gutman.</i> Tasdik kaydile.
Fenlândiya	<i>Sakari Tainio.</i> Tasdik kaydile.
Fransa	<i>P. II. Watier.</i> Tasdik kaydile.

Fas	<i>A. De Rouville.</i> Tasdik kaydile.
Yunanistan	<i>D. Rasa - Kotsicas.</i> Tasdik kaydile.
Mouako	<i>Kont. C. J. H. De Bobone.</i> Tasdik kaydile.
Felemenk	<i>P. Van Brsam Van Bloten.</i> Tasdik kaydile. İşbu imza Felemenk Şark Hindistanı, Sürinam ve Kürasaoya raci değildir. <i>Langeler.</i> Bu imzanın Şark ve Hindistandaki Felemenk müstemlekeleri bakımından Felemenk Hükûmetine hiç bir vecibe yüklememesi ve tasdik kaydile.
Portekiz	<i>Ernesto ve Vasconcellos Manoel Norton.</i>
İsveç	<i>Erik Nagg.</i> Tasdik kaydile.

NOMAL YERLERİNDE BULUNMAYAN BEKÇİLİ FENER DUBALARININ İŞARETLERİNE DAİR TALİMATNAME

1 - Bir fener dubası demirini taramak, zincirini kestirmek yerine veya bir limana doğru gitmekte bulunmak suretile nomal yerinde bulunmazsa kendisine mahsus fenerleri ve kendisine mahsus sis işaretlerini göstermeyecek ve vermeyecektir.

2 - Demirini taramış veya zincirini kestirmiş bir fener gemisi hususî bir işaret kaldıracaktır. Bu işaret tereihan:

Gündüz : Biri başta ve biri kıçta olmak üzere iki siyah küre.

Gece : Biri başta ve biri kıçta olmak üzere iki kırmızı ışık.

Olmalıdır.

Bundan başka indirilmeğe müsaid olarak konulmuşsa, kendisine mahsus şapka işaretlerini arya edecektir. Yukarıda yazılı gündüz işaretlerinin kullanılmasına hal müsaid değil veya bunlar esasen dubanın kendisine mahsus işaretleri ise, siyah küre yerine iki kırmızı bayrak çekilir.

3 - Demirini taramış veya zincirini kestirmiş bir fener dubası, yukarıdaki işaretlere munzam bir ihtiyat tedbir olmak üzere:

a) Gündüz arsulusal işaret kitabında yazılı olan «Nomal yerinde değilim»

Sancak işaretini çekecek ve:

b) Gece, en az çeyrek saatte birbirini müteakib, bir kırmızı ve bir beyaz maytab yakacaktır.

Vaziyet maytab yakılmasına müsaid değilse, bunların yerine birbirini takiben bir kırmızı ve bir beyaz ışık gösterilecektir.

4 - Seyir halinde bulunan bir fener dubası seyir halindeki diğer gemilerin gün ve ses işaretlerini verecek ve kendi tertibatı ile hareket ediyorsa gündüz, ikinci maddede yazılı işaretleri kaldıracaktır.

FENERLERİN EVSAFI VE RADYOFARLAR HAKKINDA TAVSİYELER

A. Fener evsafı:

Bu tavsiyeler yeni fener sistemlerinin tesisinde faydalı ve yeknasak şekillerin kullanılması veya elde bulunan evsafın muntazam surette tevzii suretile mevcud fener sistemlerinin düzeltilmesi

gayesile tesbit edilmiştir. Bunlar kati kaideler veya kendilerine uymayan mevcut sistemlerde yakın bir gelecekte değişikliği mucip mahiyette telâkki olunmalıdır.

1 - Aynı evsafa ışık veya ışık grupları arasındaki mesafeler, kıyı boyundaki fenerlerin sayısı ve her memlekette mevcut hususî vaziyetin ve bilhassa denizeinin kıyıya inebileceği muhtelif vaziyetlerin müsaadesi nisbetinde geniş tutulmalıdır.

II - (a) Ana kıyı fenerlerinin evsafı için aşağıda yazılı tercihi sıra tavsiye olunur:

1 - Çift gruplu beyaz şimşek.

2 - Tek beyaz şimşek.

3 - Üç veya dört gruplu beyaz şimşek.

4 - Beş gruplu beyaz şimşek.

5 - Aralarında münavebe ile beyaz şimşek çakan beyaz şimşek grubu.

6 - Altı gruplu beyaz şimşek.

7 - Birbirinden farklı ve münavebe ile görünen beyaz şimşekli iki grup.

(b) Beyaz şimşekler ile vasıflandırılmaları ile ervardaki ana kıyı fenerleri ile karıştırılmaları ihtimali bulunan ikinci derece fenerler için aşağıdaki tercihi vasıflar tavsiye olunmuştur.

Yukarıda beyaz şimşekler için gösterilen tertiplerden her hangi birine göre gruplanmış kırmızı şimşekler.

Ahvalin müsaadesi nisbetinde basit husuflu beyaz ışık.

(c) Talî fenerler için çabuk çabuk, yani dakikada en az 40 şimşek gösteren ışıkların kullanılması faydalı olur.

(d) (a) ve (b) fıkralarında yazılı fenerlerde şimşekle mütenasip sabit veya, tabiatile farklı mesafelerden görülen, muhtelif renkte şimşeklerle çakan ışıkların ileride kullanılmaması tavsiye olunur; bu evsafın tedricen tasfiyesi arzuya şayandır.

(e) Büyükçe limanlarda sabit beyaz ışıkların kullanılmasından kaçınılması arzuya şayandır.

(f) Bilhassa ervarda sair fenerler veya muhtelif önder ışık hatlarının bulunduğu ve mühim bir genişliğin lüzumlu olduğu yerlerde önder veya işaret fenerleri evsafının intihabında, her iki ışığın aynı zamanda görülmediği bir devreyi çok fazla karıştıran, pek kısa şimşek gruplu şimşekli ışıklardan kaçınılması arzuya şayandır. Çabuk şimşekli ışıkların kullanılması kabule şayan görülmüştür.

III - Tayyare fenerlerinin kurulmasında, kıyı fenerleriyle karışmaları ihtimal ve tehlikesinden kaçınılmasına dikkat edilmelidir.

B. Radyofarlar:

I - Ahval ve kaynakların izni nisbetinde cihanın her tarafına denizeiliğe faydalı olabilecekleri her noktaya Radyofarlar konulması tavsiye edilmiştir.

II - Fener dubaları ve kıyıları üzerine Radyofar tesisinde, tecrübe neticesi olan aşağıdaki şartlar tatmin edilmektedir.

(a) Tercih edilen sistem Radyofar kerterizinin gemiden alınmasını mümkün kılabilir.

(b) Tesis edilecek sistem, imkân nisbetinde denizeinin onu bizzat kullanabilmesini mümkün kılacak kadar basit olacaktır.

(c) Karışıklığın önüne geçilebilmesi için Radyofarlara kendilerine tahsis edilen şeridin her iki nihayetinde % 1,25 (mümkün ise daha az) kadar bir pay müsaadesi verilecektir. Diğer taraftan Radyofarlara tahsis edilen ve bugün 285 den 315 kilocyclı e varan radyo tevettür şeridi, diğer telsiz istasyonları tarafından rahatsız edilmeyecektir.

(d) Birbirine komşu radyofarların neşriyatı, karışıklığın önüne geçilmesi için, kâfi derecede farklı dalga uzunlukları üzerinden yapılmalı ve evsaf, devre ve neşriyat zamanları bakımından sıkı bir mürakabe altında bulundurulmalıdır.

(e) Radyofarların kudreti, maksatları için mutlak surette lüzumlu olan dereceyi geçmemesi ve bilhassa komşu istasyonların (aynı memlekette olsun olmasın) mesafesine bağlı olmalı ve açık

hava ile sis işareti neşriyatı arasındaki kuvvet farkı nazarı itibare alınmalıdır.

(f) İstasyonun kolayca tanınabilmesi için her devamlı işaret devresinin müddeti kâfi (en az bir dakika) olmalıdır.

Diğer taraftan her devrenin devamı ve neşriyatın bütün müddeti, seyrisefer ihtiyacı için lüzumlu olandan uzun bulunmamalıdır.

III - Yukarıda yazılı tekliflerin tatbikını kolaylaştırmak için Radyofar neşriyatı şartlarının ve bilhassa vakit cetvellerinin tesbiti gayesile Hükümetler veya alâkadar makamlar arasında mmtaka anlaşmalarının yapılması faydalı olur.

IV - Muhtelif memleketlerdeki salâhiyetler makamların Radyofarlar için en muvafık evsafı tetkik ederek elde ettikleri neticeleri birbirlerine bildirmeleri arzuya şayandır.

V - Her ne kadar bugün gemilerdeki alıcı tesisatın büyük bir kısmı mütemadi dalgalarla verilen kerterizleri almağa henüz elverişli bulunmuyorsa da Radyofarların ileride bu gibi dalgalar üzerinde neşriyat yapabilmek üzere tehzizi şayanı arzudur.

Tüzbon: 22 ilkteşrin 1930

Almanya	<i>Güstav Mayer.</i>
Amerika Birleşik Devletleri	<i>G. R. Putnam.</i>
Belçika	<i>F. Urbain.</i>
Büyük Britanya ve Şimali İrlânda ile Britanya İmparatorluğunun Milletler Cemiyetine ayrıca aza bulunmayan bütün kısımları	<i>Jahn Baldwin.</i>
Barzilya	<i>F. Xavier Da. Gosta.</i>
Çin	<i>L. Tweedie - Stodart, L. R. Carrel.</i>
Küba	<i>Arturo Loynaz Del Castillo.</i>
Danzig Serbest Şehri	<i>Solski.</i>
İspanya	<i>José Herbella, Rafael Estrada.</i>
Estonya	<i>T. Gutman.</i>
Fenlândiya	<i>Sakari Tainio.</i>
Fransa	<i>P. H. Watier, A. De Rouville, J. Saillant.</i>
Yunanistan	<i>D. Rasi - Kotsicas.</i>
Hindistan	İmzamm Britanya hâkimiyeti altındaki Hind Devletlerinden hiç birisine raci olmadığını bildiririm. <i>Edward Headlam.</i>
İtalya	<i>Periani Pietro, Dom. G. Biancheri, Aristide Luria, Luigi Spalice.</i>
Japonya	<i>M. Hattori, S. Chiba.</i>
Fas	<i>A. De Rouville.</i>
Meksika	<i>O. G. Barreda.</i>
Monako	<i>Kont C. J. H. De Bobone.</i>
Felemenk	<i>P. Van Braam Van Vloten, Langeler.</i>
Lehistan	<i>Solski.</i>
Portekiz	<i>Ernesto De Vasconcellos, Manoel Norton.</i>
Romanya	<i>A. M. Guranesco.</i>
İsveç	<i>Erik Hagg.</i>
Tunus	<i>A. De Roville.</i>

Fransızca ve İngilizce aslının aynı Türkçe tercümesidir.